

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
despre constituționalitatea Legii nr. 516-XIV din 15 iulie 1999
"Cu privire la reorganizarea și privatizarea Societății pe
Acțiuni "Tirex-Petrol"*

Nr.3 din 18.01.2000

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.10-11/5 din 27.01.2000

* * *

* M.O., 1999, nr. 90-92, art. 456.

În numele Republicii Moldova,

Curtea Constituțională în componența:

Pavel BARBALAT	- președinte
Nicolae CHISEEV	- judecător-raportor
Mihai COTOROBAI	- judecător
Constantin LOZOVANU	- judecător
Gheorghe SUSARENCO	- judecător
Ion VASILATI	- judecător-raportor

cu participarea Luciei Popa, grefier, deputatului în Parlament Victor Cecan, președintele Comisiei pentru control și petiții, autorul sesizării, reprezentantului permanent al Parlamentului la Curtea Constituțională Ion Creangă, șeful sectorului relații cu autoritățile publice în Direcția juridică a Aparatului Parlamentului, conducându-se de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, a examinat în ședință publică dosarul despre controlul constituționalității Legii nr. 516-XIV din 15 iulie 1999 "Cu privire la reorganizarea și privatizarea Societății pe Acțiuni "Tirex-Petrol".

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputatului în Parlament Victor Cecan, înaintată conform art. 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și cu respectarea art. 38 și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curții Constituționale din 26 octombrie 1999 sesizarea a fost acceptată spre examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

În cadrul examinării preliminare a sesizării Curtea Constituțională a solicitat puncte de vedere pe marginea sesizării Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului.

Având în vedere materialele dosarului, audiind informația prezentată de judecătorii-raportori și argumentele părților expuse la proces, Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

La 15 iulie 1999 Parlamentul a adoptat Legea ordinară nr. 516-XIV "Cu privire la reorganizarea și privatizarea Societății pe Acțiuni "Tirex-Petrol" (în continuare - Legea nr. 516-XIV). Potrivit art. 2 din această Lege, în procesul pregătirii pentru privatizare, Societatea pe Acțiuni "Tirex-Petrol" se reorganizează prin separarea din componența ei a următorilor agenți economici independenți: Societatea pe Acțiuni "Combustibil Solid", Societatea pe Acțiuni "Zidpetrolcons" și Societatea pe Acțiuni "Complecons". Societăților pe acțiuni nou-create li se atribuie un capital social corespunzător în valoarea patrimoniului preluat prin actele de transmitere - preluare a activelor și pasivelor, determinate conform bilanțurilor de divizare (art. 3).

În conformitate cu art. 4 din Legea contestată, din acțiunile statului în Societate 51% se propun părții române contra datoriilor la

livrările de energie electrică. Restul de acțiuni ale statului se vînd prin concurs comercial. În cazul în care în decurs de o lună această ofertă nu se acceptă, acțiunile se vînd ca un pachet unic prin concurs investițional. Acțiunile statului în societățile pe acțiuni "Combustibil Solid", "Zidpetrolcons" și "Complecons" se vor vinde prin concursuri comerciale sau în alt mod prevăzut de legislație.

Potrivit art. 9 din Legea nr. 516-XIV, cîștigătorul concursului investițional este obligat să achite, în termen de 10 zile, un avans în mărime de 10 la sută din prețul pachetului de acțiuni și să semneze contractul de vînzare-cumpărare a acestuia, iar restul sumei se va plăti potrivit contractului. Legea prevede de asemenea că Guvernul va utiliza veniturile provenite din vînzarea pachetului de control de acțiuni ale statului în Societate pentru achitarea angajamentelor externe ale statului.

La 22 septembrie 1999 deputatul în Parlament Victor Cecan a sesizat Curtea Constituțională asupra neconstituționalității Legii nr. 516-XIV. În sesizare sînt invocate următoarele argumente de neconstituționalitate:

- Legea nr. 1217-XIII din 25 iunie 1997 "Cu privire la Programul de privatizare pentru anii 1997-1998"* nu prevede privatizarea Societăților pe Acțiuni "Combustibil Solid", "Zidpetrolcons" și "Complecons";

* M.O., 1997, nr. 59-60, art. 517.

- propunerea a 51% din acțiunile statului în Societatea "Tirex-Petrol" părții române contra datoriilor părții moldovenești la livrările de energie electrică nu poate fi considerată drept privatizare a patrimoniului statului;

- Legea ordinară nr. 516-XIV contravine Legii organice nr. 627-XII din 4 iulie 1991 "Cu privire la privatizare" și Legii organice nr. 1217-XIII din 25 iunie 1997 "Cu privire la Programul de privatizare pentru anii 1997-1998", deoarece nu egalează în drepturi cetățenii și persoanele juridice din țară cu persoanele fizice și juridice străine în procesul de privatizare a bunurilor statului;

- modul în care cîștigătorul concursului investițional se achită pentru pachetul de acțiuni, prevăzut în art. 9 din Legea nr. 516-XIV, contravine art. 17 alin. (5) din Legea nr. 1217-XIII, potrivit căruia costul obiectelor privatizate se achită la o plată unică și nu în rate;

- utilizarea veniturilor provenite din vînzarea pachetului de control de acțiuni ale statului în Societate pentru achitarea angajamentelor externe ale statului (art. 12 din Legea nr. 516-XIV) contravine Legii bugetului pe anul 1999, potrivit căreia aceste venituri pot fi utilizate doar în conformitate cu legea anuală a bugetului.

Examinînd sesizarea în cauză, punctele de vedere ale Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului și raportînd dispozițiile legii ce face obiectul sesizării la dispozițiile constituționale, Curtea Constituțională relevă următoarele.

Interpretarea dată în sesizare Legii nr. 1217-XIII din 25 iunie 1997 "Cu privire la Programul de privatizare pentru anii 1997-1998", în sensul că acest act normativ nu prevede privatizarea societăților pe acțiuni "Combustibil Solid", "Zidpetrolcons" și "Complecons" urmează să fie corelată cu faptul că aceste societăți, pînă la adoptarea Legii nr. 516-XIV, erau parte componentă a Societății pe Acțiuni "Tirex-Petrol", care, potrivit Anexei nr. 2 la Legea cu privire la Programul de privatizare pentru anii 1997-1998, este inclusă în lista întreprinderilor care se privatizează pe baza unor proiecte individuale aprobate de Parlament. În procesul pregătirii pentru privatizare, Societatea "Tirex-Petrol" a fost reorganizată prin separarea din

componenta ei a agenților economici independenți "Combustibil Solid", "Zidpetrolcons" și "Complecons", care de asemenea se propun pentru privatizare. Această modalitate de privatizare a patrimoniului statului este prevăzută în art. 15 din Legea cu privire la Programul de privatizare pentru anii 1997-1998 și în art. 10 alin. 2 din Legea nr. 627-XII din 4 iulie 1991 "Cu privire la privatizare" (cu modificările ulterioare).

În sesizare se susține că propunerea a 51% din acțiunile statului în Societatea pe Acțiuni "Tirex-Petrol" părții române contra datoriilor la livrările de energie electrică nu înseamnă privatizare, ci reprezintă o altă relație de drept.

În acest sens Curtea Constituțională reține următoarele.

Noțiunea de privatizare este definită în art. 1 din Legea nr. 627-XII din 4 iulie 1991 "Cu privire la privatizare" ca un proces, efectuat de către organele puterii de stat și ale administrației de stat, de înstrăinare a bunurilor statului în proprietatea cetățenilor și asociațiilor lor. Potrivit Legii organice nr. 1217-XIII, la procesul de privatizare, în condițiile legii, pot participa: a) cetățeni ai Republicii Moldova și asociațiile lor; b) persoane juridice din Republica Moldova, cu excepția întreprinderilor de stat; c) persoane fizice și juridice străine, apatrizi. Este de remarcat că Legea nr. 1217-XIII prevede și modalitățile privatizării. În conformitate cu art. 16 alin. (1) din această Lege, privatizarea patrimoniului public se efectuează:

- a) la licitație "cu strigare" cu reducerea sau majorarea prețului inițial;
- b) la concurs comercial sau investițional;
- c) prin negocieri directe;
- d) prin vânzare de acțiuni la licitație ca un pachet unic sau ca pachete separate, prin ofertă publică internă sau internațională;
- e) prin compensarea, din contul patrimoniului (acțiunilor) întreprinderilor supuse privatizării, a unor datorii certe ale statului față de subiecții privatizării;
- f) prin combinare de modalități, potrivit planurilor de privatizare, inclusiv conform unor proiecte individuale.

Din cele arătate se poate vedea că propunerea acțiunilor statului (51%) în Societatea pe Acțiuni "Tirex-Petrol" părții române contra datoriilor la livrările de energie electrică este o compensare din contul acțiunilor a datoriei certe a statului. Cu alte cuvinte, este o modalitate de privatizare prevăzută de legislația în vigoare.

Art. 8 din Legea nr. 516-XIV prevede că participanții la concursul investițional pentru vânzarea pachetului de control de acțiuni ale statului în Societatea "Tirex-Petrol" trebuie să aibă experiență internațională pe piața produselor petroliere, să utilizeze tehnologii moderne de furnizare, depozitare și comercializare a produselor petroliere și să aibă experiență în realizarea proiectelor pe piața produselor petroliere din alte țări, inclusiv din țările cu economie în tranziție.

Curtea Constituțională relevă că din textul legal citat rezultă că la concursul investițional pot participa atât cetățeni și agenți economici din Republica Moldova, cât și cetățeni și agenți economici din alte state, care corespund cerințelor de calificare prevăzute în art. 8 alin. (2) din Legea nr. 516-XIV. Deci, drepturile subiecților autohtoni la privatizarea Societății "Tirex-Petrol" nu sînt îngădite, așa cum susține autorul sesizării.

Nu poate fi reținut nici argumentul din sesizare, potrivit căruia în cazul de față nu poate fi vorba despre privatizarea Societății

"Tirex-Petrol" prin concurs investițional, deoarece 51% din acțiuni se transmit părții române contra datoriilor statului la livrările de energie electrică. Din analiza textului Legii nr. 516-XIV rezultă că acțiunile statului în Societate se vor vinde ca un pachet unic prin concurs investițional doar în cazul în care partea română nu va accepta în decurs de o lună oferta părții moldovenești prevăzută în art. 4 alin. (1) din Legea nr. 516-XIV. Dacă partea română va accepta oferta, restul de acțiuni ale statului se vor vinde prin concurs comercial.

Curtea Constituțională consideră că nici modul în care câștigătorii concursului investițional se achită pentru pachetul de acțiuni nu contravine art. 17 alin. (5) din Legea organică nr. 1217-XIII din 25 iunie 1997 "Cu privire la Programul de privatizare pentru anii 1997-1998".

Astfel, conform art. 17 alin. (5) din Legea nr. 1217-XIII, persoanele fizice și juridice, persoanele străine, apatrizii achită costul obiectelor privatizate la o plată unică, dar este, totodată, necesar să se rețină următoarele:

în primul rând, după cum s-a menționat mai sus, privatizarea pachetului unic de acțiuni în Societatea "Tirex-Petrol" prin concurs investițional poate avea loc numai în cazul în care partea română nu va accepta oferta prevăzută în art. 4 alin. (1) din Legea nr. 516-XIV;

în al doilea rând, întrucât concursul investițional este condiționat și nici nu se știe dacă va avea loc, nu poate fi vorba nici despre câștigătorul lui - va fi el o persoană autohtonă sau străină;

în al treilea rând, potrivit aceluiași art. 17 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 1217-XIII, achitarea costului obiectului privatizării poate fi efectuată atât la o plată unică, cât și în rate.

Nu contravin normelor constituționale și Legii bugetului pe anul 1999 nici prevederile art. 12 din Legea nr. 516-XIV, conform cărora veniturile provenite din vânzarea pachetului de control de acțiuni ale statului în Societate se vor utiliza pentru achitarea angajamentelor externe ale statului.

Desigur, veniturile provenite din privatizarea patrimoniului statului se utilizează conform legii anuale a bugetului. Dar este de observat că nici la momentul adoptării Legii bugetului pe anul 1999, nici la 15 iulie 1999 - data adoptării Legii nr. 516-XIV și nici în prezent aceste venituri nu există, întrucât Societatea pe Acțiuni "Tirex-Petrol" se află în proces de privatizare. Deci prevederile art. 12 din Legea nr. 516-XIV pot fi interpretate doar în sensul că posibilele venituri din privatizarea Societății "Tirex-Petrol" urmează să fie vărsate în bugetul anual și utilizate pentru achitarea angajamentelor externe ale statului. De asemenea, este de remarcat că legea anuală a bugetului prevede resurse bănești pentru deservirea datoriilor externe ale statului.

Astfel, din cele enunțate mai sus, Curtea Constituțională conchide că prevederile art. 12 din Legea nr. 516-XIV nu contravin dispozițiilor art. 131 alin. (5) din Constituție privind bugetul public național.

Din analiza textului Legii ordinare nr. 516-XIV rezultă de asemenea că prin acest act normativ legiuitorul nu a reglementat relații de drept, caracteristice doar pentru legile organice, și, prin urmare, Legea nu contravine dispozițiilor art. 72 alin. (2) din Legea Supremă.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și art. 140 din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. a), art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 62 lit. a) și 68 din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E :

1. Recunoaște constituțională Legea nr. 516-XIV din 15 iulie 1999 "Cu privire la reorganizarea și privatizarea Societății pe Acțiuni "Tirex-Petrol".

2. Prezenta Hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 18 ianuarie 2000.
Nr. 3.